Gemeente Woudenberg

RAADSVOORSTEL 2020

	Datum voorstel:
Registratiekenmerk:	0351.14938
Raadsvergadering van :	24 september 2020
Vergadering Commissie van:	9 september 2020
Portefeuillehouder:	D.P. de Kruif
Behandelend ambtenaar:	I.K .Kuperus
Afdeling	Beleid en Advies
Onderwerp / voorstel:	Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart

Aan de Raad.

Voorstel
Wij stellen u voor:
1. De Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart vast te stellen;
2. Mandaat aan het college van burgemeester en wethouders om de nota en kaart aan te passen als het definitief handelingskader PFAS (van rijk en/of provinciaal samenwerkende gemeenten) daar aanleiding toe geeft.

Inleiding
Het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) is per 1 januari 2008 in werking getreden en gebaseerd op de Wet bodembescherming. In het Bbk zijn regels opgenomen over het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen op of in de bodem (op land). Op grond van het Bbk kan hergebruik van grond en bagger doelmatig en weloverwogen worden geregeld met een bodemkwaliteitskaart (BKK) en daarop gebaseerde Nota bodembeheer.

In een Nota bodembeheer is het landelijke beleid inzake grondverzet van schone en licht verontreinigde grond (Bbk), op maat gemaakt voor de gemeente Woudenberg. Daarmee is sprake van een gebied specifiek bodembeleid.

Een vastgestelde Bodemkwaliteitskaart geldt als een wettig bewijsmiddel voor de kwaliteit van de bodem en daarmee kan grond en baggerspecie van vergelijkbare kwaliteit worden toegepast zonder dat hier steeds weer aparte partijkeuringen of bodemonderzoeken voor uitgevoerd moeten worden. Met een Bodemkwaliteitskaart wordt duurzaam bodembeheer gerealiseerd en hergebruik van grond gestimuleerd. Inmiddels maken veel gemeenten in Nederland gebruik van een Bodemkwaliteitskaart.

Tijdens het proces van het opstellen van de Nota bodembeheer en de Bodemkwaliteitskaart zijn de landelijke inzichten ten aanzien van de stoffen met de verzamelnaam PFAS gewijzigd. Wij hebben besloten om de afronding uit te stellen, wat extra onderzoeken uit te voeren en daarmee de conclusies omtrent PFAS mee te nemen in deze documenten. De nota is gebaseerd op het tijdelijke handelingskader PFAS inmiddels is duidelijk dat eind 2020 begin

2021 een definitief handelingskader verwacht kan worden. Wij stellen voor om het college te mandateren om de verschillen die daaruit voortkomen te verwerken in de nota en het beleid.

Centrale vraag
Bent u bereid om de Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart vast te stellen?

Beoogd resultaat (wat)
Met de bodemkwaliteitskaart wordt bereikt dat grond zonder extra bodemonderzoek of partijkeuring elders binnen de gemeente kan worden toegepast op een terrein met een vergelijkbare of slechtere bodemkwaliteit. Dit levert besparingen op voor initiatiefnemers en de gemeente, de besparingen betreffen zowel tijd als geld.

Kader
Wet Bodembescherming, Besluit Bodemkwaliteit (Bbk), handelingskader PFAS.

Argumenten
Een bodemkwaliteitskaart biedt de gemeente de mogelijkheid om het bodembeleid af te stemmen op de wensen van de gemeente (maatwerk). De gemeente kan er voor kiezen om op basis van de bodemkwaliteitskaart vrijstellingen te geven voor onderzoek plicht bij bouwvergunningen. Dit resulteert in lagere kosten voor de gemeente en initiatiefnemers bij de voorbereiding van bouwprojecten. In de nabije toekomst levert dit voordeel op bij bijvoorbeeld de nieuwe wijk Hoevelaar. Ook bij grondverzet ten behoeve van civiele werkzaamheden levert een bodemkwaliteitskaart veel voordelen op, omdat niet elke partij gekeurd hoeft te worden. Terwijl de kwaliteit van de grond wel bekend is en dus voldaan wordt aan de eisen voor arbeidsomstandigheden en –veiligheid. Grond kan vaker opnieuw worden ingezet en daarmee wordt het nuttig hergebruik van grond en baggerspecie bevorderd.

1.1 *Vereenvoudiging procedures en kostenverlaging*
Het hanteren van een Bodemkwaliteitskaart en de bijbehorende Nota Bodembeheer heeft tot doel de procedures vanuit het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) rond grondverzet te vereenvoudigen, afzetmogelijkheden van grond te verruimen en de kosten bet betrekking tot bodemonderzoeken en partijkeuringen voor gemeenten en derden te verlagen.

1.2 Overzicht van grondkwaliteit over heel Woudenbergs grondgebied
De bodemkwaliteitskaart geeft aan in welke gebieden in algemene zin welke kwaliteit grond aanwezig is. Als bijvoorbeeld bij graafwerkzaamheden grond moet worden afgevoerd en er is vanuit historisch gebruik (bedrijven, etc.) geen verdenking voor bodemverontreiniging, dan kan door de partij grond zonder verder onderzoek worden afgevoerd met de Bodemkwaliteits-kaart als bewijsmiddel. In de huidige situatie moet elke partij grond die wordt afgevoerd, eerst afzonderlijk onderzocht.

1.3 Verbreding toepassing grondverzet
Door vaststelling van de Bodemkwaliteitskaart wordt bovendien bereikt dat grond zonder bodemonderzoek of partijkeurig elders binnen de gemeente kan worden toegepast op een terrein met een vergelijkbare of slechtere bodemkwaliteit. Dit scheelt aanzienlijk in de kosten en doorlooptijden van projecten. Het toepassingsbereik is niet beperkt tot de gemeente Woudenberg maar betreft alle bij de Bodemkwaliteitskaart aangesloten gemeenten.

1.4 Mogelijkheid tot vrijstelling onderzoek plicht
Op basis van de bodemkwaliteitskaart kan vrijstellingen voor onderzoek plicht bij bouwvergunningen worden gegeven. Dit geldt uiteraard voor zover het gebied op de kaart en het bodeminformatiesysteem (het digitale systeem waar de informatie in is opgeslagen) niet is aangeduid als mogelijk verontreinigd. Het resulteert in lagere kosten voor de gemeente en initiatiefnemers bij de voorbereiding van bouwprojecten.

1.5 Scherpere normen waar wenselijk
De generieke regels staan toe dat in toe te passen grond tot 20% bodemvreemd materiaal (puin, hout e.d.) aanwezig mag zijn. Voor gevoelige toepassingen zoals in tuinen en speelplaatsen is het onwenselijk dat grond met duidelijk waarneembare bijmenging wordt gebruikt. In het gebied specifieke beleid in de Nota Bodembeheer hebben we er bijvoorbeeld voor gekozen om de regels voor gevoelige gebruiksvormen in Woudenberg aan te scherpen.

1.6 Nader onderzoek en aandacht voor PFAS
PFAS staat voor de stofgroep poly- en perfluoralkylstoffen en is een verzamelnaam voor onder andere perfluoroctaanzuur (PFOA), perfluoroctaansulfonaat (PFOS) en HFPO-DA (GenX). In totaal bestaat deze stofgroep die uit ruim 6000 stoffen. PFAS worden al decennia gebruikt in allerlei alledaagse toepassingen zoals verf, blusschuim, pannen, kleding en cosmetica. Kenmerkend voor deze stoffen is dat ze persistent, mobiel en nauwelijks biologisch afbreekbaar zijn. Bovendien is van verschillende PFAS aangetoond dat ze toxisch zijn, voor de meeste PFAS moet dit nog onderzocht worden. Door het wijdverbreide gebruik van deze stofgroep wordt PFAS in Nederland, en breder in Europa, inmiddels niet alleen bij puntbronnen, maar diffuus verspreid in het milieu aangetroffen.
Om grond te mogen toepassen onder het generieke beleid moet bekend zijn wat de concentraties van deze stofgroep in de toe te passen grond én de bodem waar de grond wordt toegepast. Het moet dan ook onderdeel zijn van het gebied specifieke beleid.

Nadat in 2019 het beleid en de inzichten ten aanzien van PFAS gewijzigd zijn hebben wij besloten om de opdracht voor het opstellen van de Nota Bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart aan te passen en aan te vullen met PFAS. Gevolg daarvan was wel dat extra kosten gemaakt zijn. Het bedrag kan echter direct gezien worden als een besparing van de kosten die anders in het kader van bijvoorbeeld het grondwerk voor de wijk Hoevelaar gemaakt hadden moeten worden. De conclusie is dan ook dat het kostentechnisch beter is om het bedrag te investeren in de Bodemkwaliteitskaart. Deze kaart is vijf jaar geldig en zorgt over deze periode voor een kostenbesparing op het grondverzet in heel Woudenberg.
Ten aanzien van PFAS is bij het opstellen van de nota uitgegaan van het tijdelijk handelingskader. Eind 2020 begin 2021 wordt een definitief handelingskader verwacht. Inhoudelijk zal dit geen grote verandering zijn en in de praktijk is het wenselijk om het definitieve kader te kunnen hanteren. Zeker omdat het voor een groot aantal gemeenten in de provincie Utrecht gelijktijdig zal worden bepaald. Om nu te voorkomen dat de nota en kaart op korte termijn verouderd zijn, danwel weer het formele vaststellingsproces moeten doorlopen, stellen wij voor om het college te mandateren om op dit punt de nota en de kaart aan te passen en daarmee actueel te houden.

Risico’s
De ontwikkelingen rond PFAS hebben duidelijk gemaakt dat de wereld van het bodemonderzoek niet stil staat, kans bestaat altijd dat door de verbetering van de techniek ander stoffen aandacht vragen en dat de conclusies later toegevoegd moeten worden aan deze nota en kaart. Met het mandaat voor het definitieve handelingskader PFAS kunnen wij dat oplossen, er kan echter nog niet voorzien worden in nieuwe ontwikkelingen die nog niet bekend zijn.

Duurzaamheid
Met een bodemkwaliteitskaart wordt gestreefd naar een goede balans tussen het beschermen van de bodem en zijn gebruikers en het nuttig hergebruiken van grond en baggerspecie en van de doelstellingen van de circulaire economie. Bovendien wordt uitgegaan van een lastenvermindering van zowel gemeente, als bewoners en ondernemers.

Draagvlak
RUD Utrecht heeft het opstellen van de bodemkwaliteitskaart en bijbehorende nota bodembeheer voor ons uitgevoerd. De lastenvermindering door eenvoudiger procedures kan rekenen op draagvlak bij initiatiefnemers. Omdat sprake is van een beleidsnota heeft deze van 3 juni tot en met 14 juli 2020 op de gebruikelijke wijze ter inzage gelegen. In deze periode hebben wij geen reacties ontvangen.

Beoogd resultaat (hoe)

De bodemkwaliteitskaart en bijbehorende nota bodembeheer voldoen aan geldende jurisprudentie.

Financiële consequenties
Het opstellen van een Bodemkwaliteitskaart en Nota Bodembeheer vraagt om een eenmalige investering. Hiervoor heeft uw raad in 2019 een budget van € 38.340 beschikbaar gesteld. Na het vaststellen van de documenten moet de kaart deze 1 keer in de 5 jaar worden geactualiseerd. De kosten die gemoeid gaan met het opstellen en actueel houden van de bodemkwaliteitskaart worden gecompenseerd door de besparing op de onderzoekskosten.
Als gevolg van de toevoeging van een PFAS beleid en omdat ten opzicht van de oorspronkelijke opzet nog een aantal extra onderzoeken nodig waren om tot een representatieve onderbouwing te komen, is het oorspronkelijk budget van € 38.340 onvoldoende gebleken. De extra kosten betreffen:
€ 5.000 voor het completeren van de reguliere bodemonderzoeken (voor delen van Woudenberg waar te weinig data beschikbaar was)
€ 15.500 voor bodemonderzoeken op de fractie PFAS
€ 1.000 ten behoeve van het gezamenlijk formuleren van PFAS beleid met negen gemeenten binnen de RUD.

Uitgaven	Afwijking t.o.v. begroting (€)	Programma/ Product	Incidenteel/ Structure
€ 5.000 € 16.500	€5.000 € 16.500	4. Ruimte, wonen en ondernemen	Incidenteel

Wij stellen u voor om deze kosten te verwerken in de zomernota 2020

Aanpak/uitvoering
De Nota Bodembeheer is maximaal 10 jaar geldig. Bij de evaluatie van de Bodemkwaliteitskaart wordt na 5 jaar bezien of deze nog actueel is er verlengt kan worden. Een verlenging met nog 5 jaar is dan mogelijk. De Bodemkwaliteitskaart komt in tijdelijk deel van het Omgevingsplan en wordt op termijn onderdeel van een integraal en regulier Omgevingsplan.

Aanpak/uitvoering
De Nota en Kaart zijn opgesteld door de RUD Utrecht.
Het concept heeft zes weken ter inzage gelegen. Na vaststelling door de raad worden beiden op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

Conclusie
Wij stellen u de bodemkwaliteitskaart en bijbehorende nota bodembeheer vast te stellen. Daarbij het college te mandateren tot verwerking van het definitief handelingskader PFAS eind 2020 of begin 2021 en de raad daarvan in kennis te stellen via de ingekomen stukken.

Communicatie
In de Nota bodembeheer beschrijft de gemeente Woudenberg hoe zij omgaat met hergebruik van grond en bagger. De Bodemkwaliteitskaart is hierbij een hulpmiddel en geeft inzicht in de kwaliteit van de bodem in Woudenberg. Hiermee wil de gemeente de mogelijkheden om grond opnieuw te gebruiken vergroten. Zo wordt grondverzet goedkoper en duurzamer. Goedkoper omdat grond hergebruikt kan worden en er bijvoorbeeld geen bodemonderzoek gedaan hoeft te worden bij bouwprojecten. En duurzamer omdat er een goede balans is tussen het beschermen van de bodem en zijn gebruikers en het nuttig hergebruiken van grond.

Bijlage(n)
- Concept raadsbesluit
- Nota bodembeheer
- Bodemkwaliteitskaart 2020

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

drs. S.M.T. van der Marck-Verschoor
Secretaris

T. Cnossen
Burgemeester